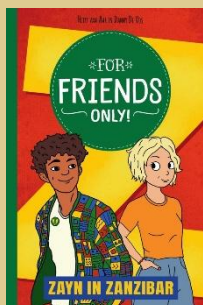

Inspiratiefiche

door Ilse Moens

Zayn in Zanzibar

Auteur: Hetty van Aar, Danny De Vos

Illustrator: Ruthje Goethals

Uitgever: Standaard

Jaar van uitgave: 2025

Over de makers

Hetty van Aar is verknocht aan lezen en schrijven. Toen ze nog kleuterleidster was, schreef ze verhalen voor haar eigen klas. Ze is bekend van de reeksen *Max en Millie* en *For Girls Only*, die voortaan *For Friends Only* heet.

Danny De Vos debuteerde in 2015 met zijn jeugdroman *Hoe Napoleon zijn verjaardag vierde*. Het boek werd genomineerd voor de Leesjury. Zijn boeken gaan vaak over jezelf beter leren kennen en omgaan met je familiehistorie.

Ruthje Goethals is beeldend vormgever. Ze voorziet al enkele jaren de reeks *For Friends Only* van illustraties. Ze houdt van uitroptekens, *frozen* yoghurt, frambozen, regenbogen en schaamteloos uit de maat dansen.

Korte inhoud

Vakantie! Zayn is uitgenodigd op het huwelijk van zijn neef in Tanzania. Bij aankomst voelt hij meteen een overweldigende connectie met het land, alsof het altijd al de bedoeling was dat hij er heen ging. Misschien vindt hij hier wel een antwoord op de vraag wie die geketende man was die hij zag op een foto bij zijn oma? Hij volgt zijn gevoel naar het eiland Zanzibar, omdat hij gelooft dat hij daar antwoorden zal vinden.

Zijn klasgenote Yelien viert de vijftiende huwelijksverjaardag van haar ouders op Zanzibar. Haar ouders zijn vooral in de ban van Freddie Mercury, de zanger van Queen, die geboren werd op het eiland. Yelien is echter gefascineerd door het verhaal van prinses Salme die in een harem woonde op Zanzibar en verlangde naar vrijheid.

Daar, duizenden kilometers van huis, lopen Zayn en Yelien elkaar tegen het lijf. Thuis hebben ze niets met elkaar gemeen, maar hier op Zanzibar blijkt dat hun interesses dichterbij elkaar liggen dan ze gedacht hadden. Samen gaan ze op zoek naar de antwoorden die Zayn zoekt.

Doelgericht in interactie met de inspiratiefiche

Kinderen en jongeren die meedoen met de Leesjury lezen bewust en actief. Sommigen doen dit tijdens hun vrije tijd in de bibliotheek, thuis of via de school. Jij als begeleider helpt hen daarbij. Door met hen in interactie te gaan, doe je hen als lezer groeien in hun literaire competenties. Daarbij komen vier aspecten aan bod: juryleden beleven, interpreteren, analyseren en beoordelen de Leesjury-boeken.

De inspiratiefiches van de Leesjury bieden jou als begeleider houvast. Ze nodigen je uit om met gerichte vragen en opdrachten te werken. Zo help je de leeservaring van je juryleden te verrijken en verdiepen. Je leest er meer over op <https://www.deleesjury.be/doelgericht-interactie-met-de-inspiratiefiches>.

Deze fiches zijn opgemaakt voor elke Leesjury-begeleider, in de bib of op school. Sta je voor de klas? Elke fiche is gelinkt aan enkele minimumdoelen en eindtermen van het Vlaamse onderwijs. Op het einde van deze inspiratiefiche vind je de gelinkte minimumdoelen of eindtermen.

1

VOOR HET LEZEN

Bekijk de cover.

- Wat verwacht je van deze roman? Zou je deze zelf uit het rek nemen? Wat trekt je (niet) aan?
- Las je al eens eerder een boek uit deze reeks?
- Ken je de zanger op de achterflap? Weet je iets over hem? (het is Freddie Mercury, zanger van Queen en hij is geboren op Zanzibar)
- Heb je al eens gehoord van Zanzibar? Wat weet je over het eiland?

TIP: Laat de juryleden in reisboeken of online opzoekwerk doen om een antwoord te vinden op volgende vragen. Laat de juryleden de resultaten bijvoorbeeld noteren in een woordspin:

- Waar ligt Zanzibar? Kan je het aanduiden op de kaart?
- Waarvoor is Zanzibar gekend? Wat kan je er allemaal doen? (vb. parelwitte stranden, spice farms, Stone Town, slavernijverleden, Freddie Mercury museum ...)
- Kan je iets meer vertellen over de geschiedenis van Zanzibar?

2

TIJDENS HET LEZEN

De reeks heet *For Friends Only!*

— Geef de juryleden de opdracht om na te gaan hoe de band tussen Zayn en Yelien aan het begin van het boek is en hoe deze evolueert doorheen het verhaal.

In het boek komen Zayn en Yelien afwisselend aan het woord.

— Nodig de juryleden uit om tijdens het lezen na te denken of het verhaal hetzelfde zou aanvoelen als we het enkel door de ogen van één van hen zouden zien? Of als het verhaal verteld werd in de hij/zij vorm?

- Was het boek wat je ervan verwachtte?
- Wat heeft je verrast?
- Wat vond je leuk om te lezen? Wat heeft je minder aangetrokken?
- Wat was je gevoel toen het boek uithad?

Sfeer

- Wat vind je van de manier waarop Tanzania en Zanzibar beschreven worden?
- Welk gevoel krijg je erbij? Kan je je er iets bij voorstellen? Zo ja, welke beschrijvingen zorgen hiervoor? (Zie bijvoorbeeld hoofdstukken 1, 7, 10 en 12 voor beschrijvingen van Tanzania en Zanzibar)

Perspectief

- Door wiens ogen zien we de gebeurtenissen? (Zayn en Yelien)
  - Wie vertelt het verhaal? (Zayn en Yelien)
- Lees eens een stuk tekst, maar vervang “ik” door “hij/zij”.
- Vind je dat dit de tekst verandert? (vb. ja, met de ik-verteller leef je meer mee met de gebeurtenissen, je ziet de gebeurtenissen echt door de ogen van de personages, je hebt het gevoel mee op reis te zijn ...)
  - Waarom zouden de auteurs ervoor gekozen hebben om het verhaal te laten vertellen door twee ik-vertellers? (vb. verschillende meningen, je kan in de hoofden van beide personages kijken en zie hoe ze op elkaar en op de gebeurtenissen reageren ...)
  - Wat vind je ervan dat we de gebeurtenissen afwisselend door de ogen van Zayn en Yelien zien? (vb. interessant dat verschillende gezichtspunten aan bod komen/eerder verwarrend ....)
- Lees hoofdstuk 19. Na zijn uitval ziet Zayn dat Yelien hem met grote angstige ogen aankijkt.
- Wat zou Yelien denken na de uitval van Zayn?
- Lees hoofdstuk 20. Hierin zien we de uitval van Zayn door de ogen van Yelien.
- Wat vind je ervan dat je tot het volgende hoofdstuk moet wachten op de reactie van Yelien? (vb. het zorgt voor spanning/het is een opluchting om te weten te komen hoe Yelien reageert ...)

Personages

We zien de gebeurtenissen door de ogen van Zayn en Yelien.

- Hoe zou je hen omschrijven? (vb. Yelien is een flapuit, ze is nieuwsgierig en geïnteresseerd; Zayn is stiller, laat minder in zijn kaarten kijken, is een gevoelsmens die afgaat op zijn intuïtie)
- Hoe zien Zayn en Yelien elkaar? Verandert dat doorheen de roman? Waarom zeg je dat? (Zayn en Yelien zitten in dezelfde klas, maar hebben niet echt iets met elkaar. Ze kennen elkaar niet goed. Doorheen de roman leren ze elkaar beter kennen, ontdekken ze dat ze dezelfde interesses hebben, elkaar goed aanvullen.)
- Kan je passages aanduiden waarin duidelijk wordt hoe ze elkaar doorheen het boek zien?
  - "Uitgerekend Zayn! We zijn zo verschillend. Hij is stil, verlegen en gesloten. Ik praat behoorlijk veel, stap overal op af en ben nogal open. Van alle klasgenoten staat Zayn het verst bij mij vandaan. Ik krijg nooit echt contact met hem." (p.62)
  - "Hoe zou jij me nu kunnen helpen? Ga toch lekker aan het zwembad liggen. Dit is niets voor jou." (p.109)
  - "En ik maar denken dat je alleen geïnteresseerd bent in het strand" (p.129)
  - "Ze is echt oké, dat hoor je aan de manier waarop ze het over die wereld van toen heeft, met veel respect voor Kito en al die andere slachtoffers." (p.130)
  - "De klasgenoot waar ik niets mee had en die ik probeerde te ontlopen is een goede vriend geworden." (p.147)

Slavernij en racisme – I want to break free

Yelien is erg geïnteresseerd in de geschiedenis van Zanzibar. Op pagina's 49-50 voelt ze zich schuldig over twee dingen.

- Kan je zeggen waarover? (Eerst voelt ze zich schuldig omdat ze begint over het slavernijverleden van het eiland, in plaats van te genieten van de parelwitte stranden. Daarna bedenkt ze zich: "Je mond houden, terwijl hier zoveel is gebeurd?" p.50)

Lees hoofdstuk 16 (vanaf pagina 93).

- Hoe reageren Yelien en Zayn op de tentoonstelling? (Ze zijn allebei verbijsterd en onder de indruk dat mensen elkaar zo kunnen behandelen. Zayn krijgt het benauwd en raakt in paniek.)

"Ik ben in die tentoonstelling een wereld binnengestapt waar niets of niemand oké was, en hoewel die wereld allang niet meer bestaat, is hij voor mij levensecht." (p.97)

- Waarom is Zayn zo aangedaan door deze tentoonstelling en zijn zoektocht? (Hij ontdekt dat zijn voorouders tot slaven zijn gemaakt en bovendien voelt hij ook zelf wat het is om steeds beoordeeld te worden op je huidskleur).

"Slaven die keihard hun best moeten doen, zoals ik ook al mijn hele leven keihard mijn best moet doen, want als je een kleurtje hebt, dan ben je sowieso verdacht. (...) Het is allemaal zo oneerlijk!" (p.109-110)

- Wat zou je zeggen als iemand zegt dat die wereld allang niet meer bestaat en dat het allemaal lang geleden is en niets meer met nu te maken heeft?
- Wat zouden Zayn en Yelien hier op antwoorden?

"Ineens besef ik dat er nog niet veel veranderd is. Vandaag moeten nog steeds heel veel mensen dit soort hindernissen overwinnen. Eerst nog over een bergketen of een zee of door een woestijn, en dan, aan de overkant, wacht hen heel misschien een beter leven." (p.141)

Wanneer Zayn Ragna bedankt voor de goede zorgen, reageert zij als volgt: "Als ik jouw land zou bezoeken, dan word ik toch ook door iedereen geholpen?".

→ Wat bedoelt Zayn wanneer hij antwoordt: "O', (...) 'Ja hoor, vast wel." (p.145)

TIP: Het Wereldmuseum Amsterdam ontwikkelde een lessenreeks rond racisme, discriminatie en vooroordelen: "Slavernij niet voorbij", met korte filmpjes over onbewuste vooroordelen, het idee van ras en hoe bepaalde beelden al sinds de tijd van de slavernij worden herhaald en wat kinderen hier zelf tegen kunnen doen: <https://amsterdam.wereldmuseum.nl/nl/onderwijs/lesmateriaal-voor-de-klas-thuis/slavernij-niet-voorbij>.

Creatieve verwerking

Schilderen met specerijen

Materiaal

- halfvolle of volle yoghurt
  - gemalen specerijen zoals kurkuma, komijn, paprika, kaneel, gember...
- Meng 2 eetlepels yoghurt met ongeveer 1 theelepel van een specerij naar keuze. Je hebt nu verf gemaakt.
  - Wat ga je schilderen? Laat je bijvoorbeeld inspireren door het houtsnijwerk op de deuren van Stone Town of door iets wat indruk op je heeft gemaakt in het boek.

Bron: <https://www.youtube.com/watch?v=624CGf8hXwk>

Kruidensafari

Materiaal

- verschillende kruiden: kaneelstokjes, vanillestokjes, steranijs, kruidnagel, kurkumawortel, korianderzaad, peperbolletjes, kardemompeulen ...
- Hoe voelen en ruiken deze specerijen?
  - Welke herken je (niet)?
  - Welke vind je goed ruiken/voelen?

Freddy Mercury en Queen

In hoofdstuk 6 gaan Yelien en haar familie naar het Freddie Mercury museum. Veel van de foto's die ze daar zien, zijn ook online te vinden. Laat de juryleden bijvoorbeeld op zoek gaan naar een foto van Freddie als baby op de arm van zijn moeder; Freddie aan de piano; Freddie in zijn iconische gele jas ...

Wist je dat: Freddie Mercury en Queen een van de meest legendarische optredens ooit hebben gegeven? Hun passage op LiveAid, een benefietconcert in 1985 om geld in te

zamelen voor de hongersnood in Ethiopië, werd zelfs verkozen tot beste rockconcert aller tijden! Je kan het volledige, 21 minuten durende optreden bekijken op YouTube.

Swahili

Doorheen de roman vind je veel woorden en uitdrukkingen in het Swahili. Ga online op zoek naar de manier waarop deze uitgesproken worden en maak eventueel een woordenlijst.

- Wat vind je van de klank van de woorden? Welk woord vind je leuk klinken?
- Er worden ook verschillende gerechten vermeld. Is er eentje dat je wel eens zou willen uitproberen?

4

VERDER LEZEN

Volgende boeken zijn gelinkt aan dit Leesjury-boek door hun onderwerp, thema, soort of genre. Je kan ze tippen aan je juryleden, zelf lezen en/of gebruiken bij volgende leesactiviteiten:

- De reis van Syntax Bosselman: verhalen over de slavernij / Arend van Dam en Alex de Wolf (ill.) (Van Holkema & Warendorf, 2018)
<https://www.boekenzoeker.be/de-reis-van-syntax-bosselman-verhalen-over-de-slavernij>
- Kimia in het hart van Congo: een verhaal over het koloniale verleden van België / Sandrine Ekofo, Benjamin Goyvaerts, Paul de Moor, Shamisa Debroey (Lannoo, 2025)
<https://www.boekenzoeker.be/kimia-het-hart-van-congo-een-verhaal-over-het-koloniale-verleden-van-belgie>

Andere boeken van Hetty van Aar vind je op Boekenzoeker:

<https://www.boekenzoeker.be/boeken?tekst=auteur%3A%20Hetty%20van%20Aar>.

Andere boeken van Danny De Vos vind je op Boekenzoeker:

<https://www.boekenzoeker.be/boeken?tekst=auteur%3A%20Danny%20De%20Vos>.

Volgende bronnen werden gebruikt bij 'Over de makers':

- <https://hettyvanaar.nl/>
- <https://www.standaarduitgeverij.be/auteur/hetty-van-aar>
- <https://www.auteurslezingen.be/danny-de-vos>
- <https://ruimle.com/over-mij/>
- <https://www.standaarduitgeverij.be/auteur/ruthje-goethals/>

5

MINIMUMDOELEN

Met deze fiche kan je werken aan volgende minimumdoelen:

- Nederlands – Lezen – Tekstbegrip – 1.1.3: De leerling kan expliciete en impliciete informatie uit een tekst combineren om tot een logische conclusie te komen.
- Nederlands – Mondeling taalgebruik – Mondelinge interactievaardigheden – 1.3.10: De leerling kan doelgericht en genuanceerd deelnemen aan mondelinge interactievormen zoals dialoog, discussie en groepsgesprek en hierbij de volgende interactiestrategieën toepassen:
  - voortbouwen op andermans ideeën;
  - verbanden leggen tussen verschillende standpunten;
  - argumenten bevragen en nuanceren;
  - met ondersteuning tot een conclusie komen.
- Nederlands – Literatuur – Interactie met literatuur – 1.5.1: De leerling kent vertelperspectief: ik-verteller.
- Geschiedenis – Reflectie en dialoog over verleden en geschiedenis – Erfgoed, identiteit, betekenis, relatie verleden-heden – 5.3.2: De leerlingen kunnen de relatie tussen heden, verleden en toekomst verwoorden met betrekking tot de bestudeerde samenlevingen:
  - racisme en discriminatie;
- Geschiedenis – Reflectie en dialoog over verleden en geschiedenis – Erfgoed, identiteit, betekenis, relatie verleden-heden – 5.3.4: De leerlingen kunnen uitleggen hoe persoonlijke identiteit mee gevormd wordt door het verleden:
  - familiebanden;
  - aandenken.

Juryleden kunnen online op de boeken reageren. Zo ontstaat er nog meer interactie in de Leesjury-community! Ga naar www.deleesjury.be, klik op 'Lezen' en dan op de gewenste leeftijdsgroep en het boek in kwestie.

© Iedereen Leest en Ilse Moens, 2026
Vormgeving: Simon Bequoye